

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3362/2018. (XI. 28.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 3. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Beüf.10.878/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-a alaptörvény-ellenességét állította a korábbi elítéléseit érintően folytatott összbüntetésbe foglalási eljárás alapján. A támadott rendelkezés értelmében abban az esetben, ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését, tehát 2013. július 1-jét követően emelkedett jogerőre, az összbüntetésbe foglalásra a Btk. 93–96. §-át kell alkalmazni.
- [3] Az összbüntetésbe foglalást a bíróságok az alábbi két ítélet alapján végezték el.
 - A Fővárosi Törvényszék 2013. január 16-án kihirdetett 14.B.1510/2010/92. számú ítéletében, illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2015. január 22-én kihirdetett és jogerős 2.Bf.92/2013/63. számú ítéletében kábítószerrel visszaélés büntetének kísérlete miatt az indítványozót mint többszörös visszaesőt 6 év fegyházbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Az elkövetési idő: 2007. október 14.
 - A németországi Landgericht Traunstein (Traunsteini Tartományi Bíróság) 2013. október 7-én kihirdetett és 2014. július 29-én jogerős 2 Kls 10 Js 36129/12 számú ítéletében az indítványozót kábítószer-kereskedelem büntette miatt elítélte. Az elkövetési idő 2012. december 17. A külföldi ítéletet és a kiszabott büntetést a Fővárosi Törvényszék 2015. május 29-én kelt 32.Bpk.1613/2014/15. számú ítéletével és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Beüf.11.088/2015/7. számú végzésével társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetének kísérlete miatt kiszabott 5 év szabadságvesztés büntetésnek ismerte el.
- [4] Az indítványozónak az összbüntetésbe foglalás iránti indítvánnyal érintett ítéletei közül az egyik – a fentiek szerint – 2013. július 1-jét, tehát a Btk. hatálybalépést követően emelkedett jogerőre. Ennek megfelelően az összbüntetésbe foglalásra a Btkátm. 3. §-a alapján a Btk. szabályai voltak az irányadók.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 7.Beü.132/2016/15. számú ítéletével az indítványozó büntetéseit összbüntetésbe foglalta, és megállapította, hogy az elítélt a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla végzésének az indokolása szerint a büntetés-végrehajtási bíró jelezte, hogy a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontja tekintetében a Fővárosi Törvényszék nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Ezért a Fővárosi Törvényszék különleges eljárás keretében, a 7.Beü.132/2016/28. számú végzésével megállapította, hogy az indítványozó a büntetése háromnegyed részének a kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

- [7] A Fővárosi Ítéltábla 2.Beüf.10.878/2016/4. számú végzése a Fővárosi Törvényszék 28. sorszámú végzését megváltoztatta, és megállapította, hogy az elítélt feltételes szabadságra nem bocsátható. A jogerős összbüntetési ítélet alapján ugyanis a feltételes szabadságra bocsáthatóság megállapítására nem a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) az irányadó, hanem a Btk. 38. § (4) bekezdés a) pontja, amelynek alapján az elítélt a feltételes szabadság kedvezményéből kizárt.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a Btkátm. 3. §-a nem áll összhangban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvével és az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt azon elvvel, hogy senkit sem lehet olyan jogszabályi rendelkezés alapján büntetéssel sújtani, amely a cselekmény elkövetésekor még nem volt hatályos. Az indítványozó utalt továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye azonos tartalmú 7. cikk 1. bekezdésére és ebben a vonatkozásában az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdéseire, különösen arra, hogy Magyarország biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Az indítványozó – részletes indokolás nélkül – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőségre, a 26. cikk (1) bekezdésre és a 28. cikkre is hivatkozott. Mindezek alapján az indítványozó kérte a Btkátm. 3. § alaptörvényellenességének a megállapítását, és büntetése végrehajtásának a felfüggesztését.
- [9] 2. Az indítványozó az Alkotmánybíróság tájékoztatása alapján indítványát kiegészítette. Az Alkotmánybírósághoz 2016. december 23-án érkezett beadványában kifejtett álláspontja szerint a különleges eljárás keretében hozott összbüntetési határozatot – a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést érintően – megváltoztató bírósági végzés olyan, az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, amely ellen alkotmányjogi panasszal lehet élni. Ennek alapján az indítványát fenntartotta.

II.

[10] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:

[11] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XXVIII. cikk (4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”

„26. cikk (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

[12] 2. A Btkátm. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„3. § Ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre, a Btk. 93–96. §-át kell alkalmazni.”

III.

[13] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Ennek eredményeként az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány összességében megfelel az Abtv.-ben a befogadással szemben támasztott formai

és tartalmi követelményeknek, ezért 2017. július 4-én döntést hozott az indítvány befogadásáról. A befogadási eljárásban az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy a Btkátm. 3. §-a, amely az összbüntetésbe foglalásra adott időponthoz – a Btk. hatályba lépéséhez – kapcsolódóan kötelezően előírja a Btk. – elkövetőre nézve hátrányosabb – szabályainak az alkalmazását attól függetlenül, hogy az érintett alapítételek esetlegesen a régi Btk. rendelkezései alapján születtek, összhangban áll-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, valamint a XXVIII. cikk (4) bekezdéséből fakadó követelményekkel.

- [14] Már a befogadási eljárásban is megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság tanácsa, hogy az indítvány egyes elemei érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [15] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és a 28. cikke állított sérelmével összefüggésben ugyanis az indítvány nem tartalmazott alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az indítványozó csupán állította az Alaptörvény ezen rendelkezéseinek a megsértését, de nem határozta meg, hogy a támadott jogszabályhely miért ellentétes a megjelölt alaptörvényi rendelkezésekkel, azok sérelmét hogyan idézi elő. Nem támasztotta alá továbbá beadványaiban az indítványozó azt sem, hogy az általa megjelölt és megsemmisíteni kért bírósági döntések az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel miért nem tekinthetők összhangban állónak. Mindezek alapján az indítvány azon elemeit, amelyeket az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére, 26. cikk (1) bekezdésére és 28. cikkére alapított, az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt feltételekre – érdemben nem vizsgálta.
- [16] Nem volt helye továbbá a Fővárosi Törvényszék 7.Beü.132/2016/15. számú ítélete és 7.Beü.132/2016/28. számú végzése érdemi vizsgálatának sem. Az Abtv. 27. §-a alapján ugyanis alkotmányjogi panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Az összbüntetési határozat a szabadságvesztés-büntetés időtartamát állapítja meg, így az ügy érdemében hozott bírósági határozatnak minősül, ami ellen helye van alkotmányjogi panasz előterjesztésének. Ez a lehetőség azonban a fentiek értelmében csak az adott eljárást befejező döntéssel szemben biztosított. Ezért az indítványozó az összbüntetési eljárásban hozott végső és az eljárást befejező jogerős döntés, a Fővárosi Ítéletábla 2.Beüf.10.878/2016/4. számú végzése alkotmánybírósági vizsgálatát volt jogosult indítványozni.

IV.

- [17] A jelen indítványon alapuló alkotmányjogi panasz eljárással párhuzamosan az Alkotmánybíróságon több olyan eljárás is indult, amelyek tárgya részben azonos volt: valamennyi a Btkátm. 3. §-ának az alaptörvény-ellenességét állította. Egy ilyen és a jelen panaszt megelőzően előterjesztett indítvány alapján folytatott eljárásban az Alkotmánybíróság meghozta a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatot (a továbbiakban: Abh.). Döntésében megállapította, hogy a Btkátm. 3. §-a kívül esik a korlátozott és kivételes esetek azon körén, amelyen belül a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás az Alkotmánybíróság gyakorlata és a jogállamiság alkotmányos garanciarendszere alapján általában megengedett. Ennek következtében a Btkátm. 3. §-a ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, vagyis alaptörvény-ellenes. Az Alkotmánybíróság ezért a Btkátm. 3. §-át megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályi rendelkezés – az Abtv. 45. § (1) bekezdése értelmében – az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszítette, és e naptól nem alkalmazható.
- [18] A Btkátm. jelen indítványban is támadott 3. §-ának a megsemmisítését követően az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított – vagyis a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését célzó – indítványi elem az Ügyrend 67. § (1) bekezdése és (2) bekezdés e) pontja értelmében tárgytalanná, annak következtében pedig okafogyottá volt.
- [19] Az Alkotmánybíróság ezért a jelen alkotmányjogi panasz eljárást a Btkátm. 3. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló részében az Abtv. 59. §-a alapján megszüntette.

V.

- [20] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz azon elemét vizsgálta, amelyben az indítványozó a Fővárosi Ítéletábla 2.Beüf.10.878/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.

- [21] 1. Az indítványozó elmondása szerint a joghátrány esetében a Btk. 95. § (3) bekezdésének az alkalmazásából fakadt. A jogszabályhely kizárja a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét összbüntetés esetén akkor, „ha bármelyik szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárt”.
- [22] Hasonló szabályt a régi Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezései nem tartalmaztak. Ugyanakkor az összbüntetésbe foglalás egyes kérdéseiről szóló 3/2002. Büntető jogegységi határozat III.4. pontja egyértelmű iránymutatást tartalmazott a joggyakorlat számára. Ennek értelmében „[n]em bocsátható feltételes szabadságra az elítélt az összbüntetésből, ha bármelyik alapítélet a feltételes szabadságra bocsátásból kizárta.”
- [23] Az indítványozó alapítételeiben a bíróság nem zárta ki a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, így a régi Btk. összbüntetési szabályai alapján helye lett volna a feltételes szabadságra bocsátásának.
- [24] Az összbüntetési eljárásban a másodfokú bíróság azonban a Btkátm. 3. §-a iránymutatásának megfelelően a Btk. 95. § (3) bekezdését és azzal összefüggésben a Btk. 38. § (4) bekezdését tekintette irányadónak. Ez utóbbi rendelkezés értelmében nem bocsátható feltételes szabadságra a többszörös visszaeső, ha a szabadságvesztést fegyház fokozatban kell végrehajtani. Ez a feltétel az indítványozó egyik alapítétele vonatkozásában teljesült, a Fővárosi Törvényszék ugyanis a 14.B.1510/2010/92. számú ítéletében első fokon, majd a Fővárosi Ítéltábla a 2.Bf.92/2013/63. számú ítéletében másodfokon kábítószerrel visszaélés büntetének kísérlete miatt az indítványozót mint többszörös visszaesőt ítélte 6 év fegyházbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre. Az eljáró másodfokú bíróság erre a körülményre figyelemmel az összbüntetési eljárásban kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.
- [25] Annak következtében tehát, hogy az indítványozó alapítételeinek az összbüntetésbe foglalásakor a bíróságok a Btk. szabályait alkalmazták, az indítványozó hátrányosabb helyzetbe került, súlyosabb büntetést kapott, mint ha az összbüntetését és ahhoz kapcsolódóan a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét és időpontját a bíróságok a régi Btk. alapján állapították volna meg. A Btk., vagyis az elítélre nézve hátrányosabb szabályok alkalmazását pedig a Btkátm. 3. §-a írta elő az indítványozó esetében.
- [26] Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel megállapította, hogy a Btkátm. 3. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítása és megsemmisítése az indítványozó által kifogásolt bírósági döntés alaptörvény-ellenességének a megítélésére is kihat. Az indítványozó összbüntetési kérelme alapján hozott jogerős összbüntetési határozat ugyanis olyan jogszabályi rendelkezésen alapul, amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság utóbb megállapította.
- [27] A továbbiakban ezért az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványozónak a visszaható hatály tilalmát sértő jogszabályi rendelkezés alkalmazásával okozott sérelem szükségessé teszi-e a támadott bírósági határozat megsemmisítését vagy az a hatályos jogszabályi rendelkezések alkalmazásával orvosolható.
- [28] 2. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság az Abh. indokolásának V. részében utalt, a Btkátm. 3. §-ának *ex nunc* hatályú megsemmisítése következtében a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: új Be.) 839. § (3) bekezdése alapján valamennyi olyan elítélt számára megnyílik a lehetőség az összbüntetésbe foglalással összefüggő indítvány (ismételt) előterjesztésére, akiknél a bíróság a megsemmisített rendelkezést alkalmazva korábban elutasította az összbüntetésbe foglalásra tett indítványt, illetőleg összbüntetést – ugyancsak a Btkátm. 3. §-ára figyelemmel – hivatalból nem állapított meg (Indokolás [77]). A Be. 839. § (3) bekezdése értelmében ugyanis az összbüntetési eljárást a bíróság hivatalból vagy indítványra folytatja le. Az összbüntetési eljárás lefolytatását az elítélt, a védő vagy az ügyész indítványozhatja. Amennyiben a bíróság hivatalból, illetőleg a védő vagy az ügyész indítványára jár el, minden esetben be kell szereznie az elítélt hozzájárulását az összbüntetési eljárás lefolytatásához. A fentiek értelmében tehát az eljárás alanyai, köztük az indítványozó terhelt számára az Alkotmánybíróság döntése nyomán megváltozott jogszabályi környezetben nyitva áll az összbüntetési eljárás kezdeményezésének a lehetősége a törvényi feltételek fennállása esetén.
- [29] Az Abh.-ban rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy „[a] Btkátm. 3. §-a szerinti alkalmazási szabály megsemmisítését követően az eljáró bíróságok a Btk. 2. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva hozhatnak döntést arról, hogy az adott összbüntetési eljárásban a régi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai tartalmazzak-e enyhébb rendelkezéseket az elítélre nézve, és ezért az egyes esetekben melyik büntető törvény alkalmazandó” (Indokolás [79]).
- [30] Tényként állapította meg az Alkotmánybíróság az Abh.-ban (Indokolás [59]) azt is, hogy a Btk. szabályai a régi Btk. szabályaihoz képest lényegesen szigorúbbak [pl.: összbüntetés csak azon cselekmények esetén alkalmazható, amelyek elkövetési ideje a legkorábbi elsőfokú ítélet kihirdetését megelőző időre esik, többszörös össz-

büntetésbe foglalás hiánya, az elengedés mértékének csökkenése: a (leg)rövidebb tartamú büntetésnek legfeljebb a 2/3 része engedhető el, nem kizárt a kumuláció].

- [31] Az összbüntetés ugyanis a Btk. 2. §-a értelmében speciális büntetéskiszabásnak minősül több okból is. Rendszertani megközelítésben azért, mert az összbüntetés szabályait a jogalkotó mind a régi Btk.-ban, mind a Btk.-ban a büntetés kiszabására irányadó rendelkezések között, az azonos című fejezetben helyezte el. Nyilvánvalóvá tette ezzel, hogy az összbüntetés megállapítása a büntetőjogi szankció kiszabásának egyik módja. Ezt a megközelítést támasztja alá az is, hogy az összbüntetést és annak mértékét a bíróság nem végzésben, hanem ítéletben állapítja meg.
- [32] Tartalmi értelemben is büntetéskiszabás és nem csupán matematikai művelet az összbüntetésbe foglalás, hiszen az összbüntetésben határozza meg a bíróság azt a jogkövetkezményt, amelyet az elítélten ténylegesen végrehajtanak. Ezen felül az összbüntetés tartama vitathatatlanul bírói mérlegelés kérdése. Habár ez a mérlegelés az ítélethozatal általános eseteihez képest korlátozott, hiszen az összbüntetésbe foglalás során kizárt az alapítéletekben kiszabott büntetések újraértékelése, és nem vehetők figyelembe az elkövető személyi körülményeiben az elítélések óta bekövetkezett változások sem, a végleges összbüntetési ítélet megállapításának mégis immansz részese a bíró szubjektív megítélése. A bírói mérlegelés lehetősége és kötelezettsége abból fakad, hogy az elengedés pontos mértékét a jogalkotó az irányadó jogszabályi rendelkezésekben nem határozta meg. Ugyan az összbüntetés minimális és maximális tartamára vonatkozóan tartalmaz előírást a Btk. 94. §-a, az elengedés mértéke bírói mérlegelés kérdése, amelynek a kereteit az összbüntetésbe foglalandó alapítéletek adják. A mérlegelésnél pedig a 3/2002. Büntető jogegységi határozatban foglaltak (a továbbiakban: BJE) továbbra is irányadók. Így a BJE indokolásának II.3. pontja értelmében az elengedés mérvének a megítélésénél vizsgálni kell egyebek mellett azt, hogy a több eljárásban elbírált cselekmények jellegükben azonosak vagy hasonlók-e; az elkövetési magatartások időbelileg egybeeső vagy közeli-e; a cselekmények egymással összefüggésben állnak-e stb. Ezt az értelmezést támasztja alá a Btk. 94. §-ába foglalt azon követelmény is, miszerint az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki, hiszen ez utóbbi kétségtelenül büntetéskiszabási tevékenység. A fentiek miatt az összbüntetés nem tekinthető csupán jogtechnikai intézménynek, nem számok kalkulálása matematikai műveletekkel, hanem bírói mérlegelés eredményeként meghatározott büntetés, vagyis speciális büntetéskiszabás.
- [33] Az Alkotmánybíróság további megállapítása szerint „[a] büntető törvénykönyv időbeli hatályának értelmezése tekintetében a bírói gyakorlat alakította ki azt az értelmezési szabályrendszert, amely különös jelentőséget nyert a 2012. évi C. törvény, vagyis a Btk. hatálybalépése során, és amely jelen esetben, a Btkátm. 3. §-a megsemmisítése következtében is irányadó” (Indokolás [79]). Ezen értelmezési szabályrendszer szerint a cselekmény enyhébb elbírálása az új törvény alkalmazási feltételeként komplex értékelést követel meg. A régi Btk. 2. §-ához fűzött jogalkotói indokolás értelmében nem elegendő pusztán az adott bűncselekményi tényállás régi és új szabályozás szerinti összehasonlítása. Figyelembe kell venni és össze kell vetni a büntethetőségi akadályokat, a kiszabható szankciók lehetséges mértékét és a büntetéskiszabási körülményeket is. A mérlegelést igénylő jogalkalmazói feladat itt annak eldöntésében áll, hogy összességében véve melyik törvény engedi az enyhébb elbírálást az adott esetben. (BH2006. 383., BH2010. 264.). A bírói gyakorlat alapján továbbá olyan esetben, ha az új szabályozás a cselekmények jogi minősítése folytán enyhébb, az egyéb körülményekre tekintettel azonban súlyosabb jogi megítélést tesz lehetővé, a szabályok összhatásában való értékelése szükséges (BH2001. 254.).
- [34] Az összbüntetési szabályok értékelése és mérlegelése eredményeként pedig olyan helyzet is előállhat, amikor a régi Btk. általánosan méltányosabb szabályrendszere ellenére az adott elítélt vonatkozásában összességében az új Btk. szabályai a kedvezőbbek, annak következtében például, hogy a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét is az értékelés szempontjának tekinti. (Konkrét példával szemléltetve: ha a régi Btk. szerint kétszer 3 év szabadságvesztést foglaltak összbüntetésbe, akkor annak tartama megállapítható 3 év és 9 hónapban, és az elítélt legkorábban 3 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra, ha annak egyéb törvényi feltételei fennállnak. Az új törvény szerint ezeket a büntetéseket összbüntetésbe foglalva a letöltendő szabadságvesztés tartama megállapítható 4 évben, ugyanakkor az elítélt, amennyiben nem visszaeső, 2 év és 8 hónap után feltételes szabadságra bocsátható. Ez a példa jól érzékelteti, hogy a bíróságok a lefolytatott egyedi vizsgálat alapján tudják mérlegelni, hogy a konkrét elítéltre nézve melyik időpontban hatályos Btk. rendelkezései a kedvezőbbek.)
- [35] Az Abh.-t követően ezért a bíróságok valamennyi olyan összbüntetésbe foglalás során kötelesek lefolytatni a Btk. 2. §-a szerinti vizsgálatot, amikor az összbüntetésbe foglalandó ítéletek között van olyan, amely alapjául

szolgáló cselekmény elkövetési ideje a régi Btk. hatálya idejére esik, feltéve hogy az összbüntetésbe foglalás egyéb törvényi feltételei az adott esetben fennállnak. Az új Btk. összbüntetési szabályai pedig a Btk. 2. §-a értelmében csak olyan esetben alkalmazhatók – az új, hatályos Btk. vagy a régi Btk. alkalmazásának – mérlegelése nélkül, ha az összbüntetésbe foglalással érintett valamennyi ítélet alapjául szolgáló cselekmény elkövetésére a Btk. hatályba lépését követően került sor.

- [36] Amennyiben a Btk. 2. § (2) és (3) bekezdéseire figyelemmel elvégzett bírósági mérlegelés eredményeként az alapítható meg, hogy a konkrét esetben a régi Btk. összbüntetési szabályai tartalmaznak enyhébb rendelkezéseket az elítéltre, az összbüntetési eljárásban a régi Btk. alapján kell a bíróságnak eljárni. Ha ugyanakkor a bíróság mellőzi a Btk. 2. §-a szerinti mérlegelést és a döntése a megsemmisített rendelkezéssel tartalmilag azonos szempontok és elvek alkalmazásán alapul, felmerül a konkrét bírói döntés alaptörvény-ellenességének a lehetősége.
- [37] 3. Minderre figyelemmel az indítványozó az új Be. szabályai értelmében az Abh. közzétételét követően ismételt kérelmet terjeszthet elő ítéletei összbüntetésbe foglalására. Kérelmét pedig a bíróság már a megsemmisített Btkátm. 3. §-a figyelmen kívül hagyásával, a hatályos eljárásjogi szabályok és visszaható hatály tilalmával összhangban álló anyagi jogi rendelkezések alapján lesz köteles elbírálni. Így a visszaható hatály tilalmának a megsértésével az indítványozónak okozott sérelem az új Be. és a régi Btk. szabályainak az együttes alkalmazásával orvosolható, amennyiben az összbüntetésbe foglalás egyéb törvényi feltételei az esetében fennállnak [10/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [73]–[75]].
- [38] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az indítványt az Abtv. 27. §-ára alapított, a jogerős bírósági határozat megsemmisítésére irányuló részében érdemi vizsgálat eredményeként elutasította.

Budapest, 2018. november 20.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1773/2016.

